

Ciemos pie pinumu izstrādājumu meistariem

VAIDAVĀ

Pinumu izstrādājumi parādījās sākot no 19.gs., bet tad tie vēl nebija pieprasīti un pastāvēja vairāki ierobežojumi. Taču stāvoklis uzlabojās 20.gs., kad tika dibinātas vairākas šī daiļamata meistaru skolas. Līdz ar to palielinājās gan piedāvājums, gan pieprasījums. Aizvien biežāk pītās mēbeles un citi izstrādājumi parādījās dzīvokļu, māju interjeros. Arī reklāmās bieži tiek attēlota vecmāmiņa, kura sēž pītā šūpulkrēslā pie kamīna, ietinusies siltā segā, un ada mazbērniem cimdiņus. Latvijā vēl ir pinēju amata meistari – gan lielos komerciālos uzņēmumos, gan neoficiālos (*lauku rajona cilvēki*), bet to paliek aizvien mazāk.

Man bija iespēja tikties ar Vaidavā dzīvojošiem, ļoti jaukiem Tautas lietišķās mākslas studijas "Tīnē" daiļamata meistariem – Ainu un Ivaru Papem.

Viņi ar pīšanas mākslas apgūšanu sāka nodarboties 1985.gadā. Iemesls tam bija visai amizants, lai aizejot pensijā būtu ko darīt. Vēl iedvesmu deva arī viņu kaimiņš, kas ar šo amatu nodarbojās jau kādu laiku, kā saka paši meistari – aiz baltas skaudības. Un nekas cits neatlika, kā iestāties kursos Rīgā.

Ar Rīgas kultūras un mākslas centra „Mazā gilde” starpniecību Papes kundzes un kunga darbiņi piedalījās daudzās izstādēs Rīgā, Maskavā, Polijā un arī Slovākijā. Kā arī, abi pinēji saņēma pateicības rakstus par ilggadēju sirds siltumu un roku čaklumu, par ko pašiem ir liels gandarījums.

Ienākot dzīvoklī, uzreiz varēja sajūst pīto izstrādājumu miermīlīgo smaržu, kura izplatījās pa visu dzīvokli, padarot to mājīgāku. Daiļamata meistari laipni mūs uzņēma un ar lielu prieku izrādīja darinātos izstrādājumus. Jāsaka, ka tie bija ne tikai interesanti formas ziņā, bet arī izstaroja neviltotu sirsnību, mīlestību.

Aina un Ivars Papes darina gan mazas, gan lielas cibiņas, vācelītes, šķīvjus, pītus klūgu grozus, piknika grozus, tortes grozus, somas, paplātes, cepures, paliktnišus, tīnes, šūpuļus un mazuli grabulīšus, kā arī meklē jaunus pinumu pielietojuma veidus. Mani pārsteidza izstrādājumu dažādība, unikālisms un precizitāte pīšanas struktūrā.

Pīšana ir sarežģīts un grūts darbs, kur liela slo-dze ir ne tikai pirkstiem, bet arī mugurai, jo jāpin stingri, lai izstrādājums necilātos, nestaigātu. Tos pin no dabas materiāliem – kārklūklūgām, jūras meldriem vai no priežu, egļu saknītēm. Pinumus veido, balstoties uz etnogrāfijas pamatiem. Bet, lai sāktu darbu, izejmateriālus sākumā ir jāsgatavo – jānomizo, jāizmērcē, jāvēra, jāpārplēš uz pusēm, tad ar nazīti jāapstrādā vienāda garuma,

biezuma. Un, lai pītu, ”ir jābūt labai acij, rokai – gudrai kā galvai” un , protams, labai fantāzijai. „Viss ir jābūt pirkstos.” (I.Pape). Tomēr gadās arī tā, ka iznāk brāķis, tas parasti notiek tad, ja ir lietots pīšanai nepiemērots izejmateriāls.

Kā atzīst daiļamata meistari, mazie sakņu pinumi ir visdarbietilpīgākie, taču pīšanas procesu var pārtraukt. Savukārt, klūgu darbu pārtraukt nevar. Izņēmuma kārtā tās var 3 dienas „marinēt” – mērcēt vannā, tikmēr izstrādājumu ietin mitrā drānā vai plēvē. Klūgas parasti sāk pelēt, tāpēc ar mērcēšanu nevajadzētu aizrauties.

Kārklūklūgas audzē piemājas dārziņā, tāpat kā kartupeļus. Klūgas ievāc katru gadu, nogriežot līdz zemei. Taču jānovāc augi ir pavasarī līdz Jāņiem, kamēr tie nezied, kamēr mīkstī. Klūgu krāsa ir atkarīga no kaltēšanas ilguma saulē. Krāsu variācija ir iespējama no intensīvi brūnas līdz dzeltenīgi baltai. Pīšanai der viengadīgs augs, reti – divgadīgs, jo tas ir resnāks. Savukārt, izstrādājumus no meldriem darina, sākumā nopinot no tiem bīzi, tad šujot veido formu.

Kopšana ir viegla. Ja pinumu izstrādājumus bieži nelieto, tie piekūp, veidojas putekļu kārtiņa, kurus viegli uzkopj ar putekļusūcēju. Taču, ja pinumus intensīvi izmanto un tie ir nosmērējušies, tad ar ziepjūdens un birstītes palīdzību tos var nomazgāt un atliet vien izkaltēt. Izklusās ļoti vienkārši!

Izstrādājumu cenas ir ļoti dažādas, sākot no Ls 5 līdz pat Ls 200 (*atkarībā no izstrādājuma lieluma*). Neticami likās tas, ka pinums ilgstoši saglabā tādu smaržu, kāda viela tajā tika uzglabāta (*piem., medus*). Un, starp citu, tiem, kuriem ir mājās pinumi (*kuros viņi glabā apģērbus*) var veiksmīgi tikt vaļā no kodē! Viennozīmīgi, par dabas izstrādājumiem nav līdzvērtīgāku lietu.

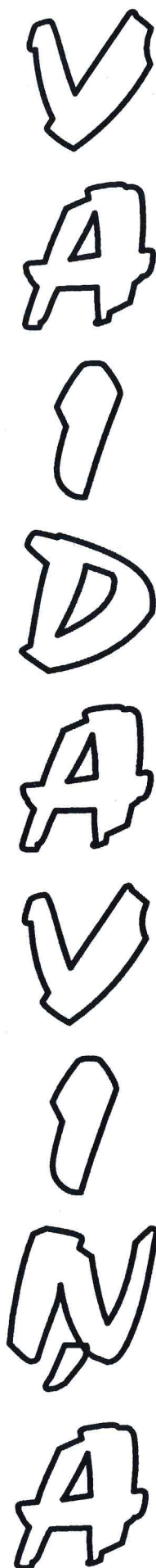
Mūsdienu tautas lietišķajā mākslā pinumi, pateicoties savam plastiskumam, struktūrai un daudzveidībai, bez praktiskā pielietojuma ieguvuši arī augstas mākslinieciskās vērtības.

Aina un Ivars Papes būtu ļoti priecīgi, ja parādītos interesenti, kuri vēlētos apgūt pinēja amatu, kam arī varētu nodot mantojumā gados iekrātās zināšanas un pieredzi. Manuprāt, ikviens priecātos mācīties pie tik jaukiem, sirsnīgiem un laipniem cilvēkiem.

Vēlot meistariem būt vienmēr tik pat optimistiskiem, darbīgiem un radošiem, saku mīļu palīdzības par iespēju ciemoties un uzzināt daudz interesanta par pinumu izstrādājumiem.

LĪGA SADOVSKA

Biznesa augstskolas „Turība”, Sabiedrisko attiecību fakultātes studente

PAGASTA PADOMES SĒDĒ LĒMTAIS

2006. GADA 26. OKTOBRA SĒDE

- ⊗ Pamatojoties uz finanšu komitejas atzinumu, kurā tika uzklautā biedrības "Kaimiņu būšana" pārstāve Anita Sovere un Vaidavas pagasta lauksaimniecības konsultants Druvis Vanters, padome nolēma piešķirt finansējumu stratēģijas izstrādes finansēšanai projekta LEADER+ ietvaros.
- ⊗ Apstiprināja Vaidavas pagasta saistošos noteikumus Nr. 2 "Par grozījumiem 23.02.2006. saistošajos noteikumos Nr. 1 "Par Vaidavas pagasta pašvaldības pamatbudžetu un speciālo budžetu 2006. gadam".
- ⊗ Deva atzinumu par atbilstību Vaidavas pagasta teritorijas plānojumam SIA "BITE Latvija" mobilā telefona bāzes stacijas un sakaru masta celtniecībai Vaidavas pagasta "Rubeņos".
- ⊗ Apstiprināja sagatavoto Vaidavas pagasta pašvaldības publisko pārskatu par 2005. gadu. Publiskais pārskats tiks publicēts nākamajos "Vaidaviņas" numuros.
- ⊗ Apstiprināja termiņus sabiedriskai apspriešanai sakarā ar grozījumu izstrādes uzsākšanu Vaidavas pagasta teritorijas plānojumā.
- ⊗ Padome veica grozījumus Vaidavas pagasta izsoles

komisijas nosaukumā un sastāvā. Komisija tika pārdēvēta par *Vaidavas pagasta pašvaldības privatizācijas un atsavināšanas komisiju*. Ar padomes lēmumu vienlaikus tika apstiprināta komisija piecu cilvēku:

priekšsēdētājs - deputāts *Raivis Strazdiņš*

pr-ja vietnieks - zemes ierīkotāja *Daiga Pētersone*

locekļi - *Judīte Apsīte, Solveiga Vantere un Andris Lancmanis.*

- ⊗ Pamatojoties uz personas atsavināšanas iesniegumu un LR likumiem un MK noteikumiem, nolēma nodot atsavināšanai Vaidavas pagasta pašvaldības īpašumā esošo šķūni "Pļavaskošas", pirms atsavināšanas īpašumtiesības nostiprinot zemesgrāmatā.
- ⊗ Pamatojoties uz personas atsavināšanas iesniegumu un LR likumiem un MK noteikumiem, nolēma nodot atsavināšanai Vaidavas pagasta pašvaldības īpašumā dzīvokļa īpašumu "Briežu skola - 5", uzdodot Vaidavas pagasta pašvaldības privatizācijas un atsavināšanas komisijai organizēt īpašuma atsavināšanu.
- ⊗ Vaidavas pagasta padome attiecās no pirmpirkuma tiesībām un nekustamo īpašumu, jo tās 2006. gada budžetā nav paredzēti līdzekļi nekustamā īpašuma iegādei.

LIKUMI, NOTEIKUMI, LĒMUMI

Vaidavas pagasta padome pamatojoties uz Reģionālā un pašvaldību lietu ministrijas vēstuli grozīja saistošos noteikumus Nr. 2 "Suņu un kaķu turēšanas noteikumi Vaidavas pagastā" veicot šādus grozījumus svītrojot šādu punktu no noteikumu satura:

"4. punkts. Pašvaldībai ir tiesības regulēt maksimālo mājdzīvnieku skaitu vienā mājā vai dzīvoklī, respektējot iedzīvotāju likumīgās tiesības un intereses. vienā daudzdzīvokļu mājā dzīvoklī drīkst turēt ne vairāk kā vienu pieaugušu suni un pieaugušu kaķi. Gadījumā ja suņu vai kaķu turētājs nodarbojas ar šo dzīvnieku atražošanu (pavairošanu), dzīvnieku mazuļi jārealizē ne vēlāk par 4 mēnešiem no to dzimšanas."

"7. punkts. Viendzīvokļa mājā drīkst turēt ne vairāk par

diviem pieaugušiem suņiem. Ja viendzīvokļa mājā dzīvojoša persona, kura ir kādas Latvijā reģistrētas dzīvnieku audzētāju biedrības biedrs, nodarbojas ar atražošanu (pavairošanu), tā drīkst turēt ne vairāk par 5 pieaugušiem suņiem un dzīvnieku mazuļi jārealizē ne vēlāk par 4 mēnešiem no o dzimšanas."

"11.7. punkts. Iedzīmtās agresivitātes dēļ aizliegts turēt un vairot sabiedrībai bīstamos Pitbulterjera, Argentīnas doga, Brazīlijas Fila, Tosa Inu un Amerikas Stafordšīrterjera šķirnes suņus, kā arī šo šķirņu jauktenus."

"31.punkts. Ja dzīvnieku īpašnieks viena gada laikā vairāk kā trīs reizes pārkāpj šos noteikumus, Vaidavas pagasta administratīvā komisija ir tiesīga lemt par dzīvnieku turēšanas aizliegumu."

ĪSZIŅAS ⊗ AKTUĀLA INFORMĀCIJA ⊗ SLUDINĀJUMI

Lauksaimniecības uzņēmums pērk lauksaimniecībā izmantojamu, vēlams iekoptu, zemi.
Mob.: 26106212

ATGĀDINĀJUMS!

Vaidavas pagasta padome atgādina, ka pie bijušās kantora ēkas ir novietota īpaša pasta kastīte, kurā iedzīvotāji var ievietot savus priekšlikumus, darīt zināmus saredzētos trūkumus un problēmas, kā arī uzdot jautājumus, uz kuriem atbildes tiks sniegtas ar informatīvā izdevuma "Vaidaviņa" starpniecību.

Vaidavas pagasta padome aicina iedzīvotājus iesūtīt sev interesējošos jautājumus, uz kuriem vēlāties saņemt atbildes iedzīvotāju sapulcē.

Iedzīvotāju sapulce notiks kultūras

centrā "VAIDAVA"

10. NOVEMBRĪ PLKST. 17.00

Aicinām būt aktīviem un uz sapulci ierasties arī no Briežu gala, Baužmalas un Podzēniem.

Vaidavas pamatskolas virtuvei steidzami

vajadzīgs

PAVĀRS

Interesēties pa tālr. 28723039

☞ Savas aktīvās darbības trešo sezonu sākušas senioru deju kopas "Feja" dejojājas, kuras kopā ar Kocēnu pagasta dāmu trio "Kas ar mani" piedalījās koncertā Valkas rajona Kārķu pagastā. Jauno sezonu dāmas sākušas ar jaunu vadītāju - Irēnu Džēriņu.

☞ No Slovākijas mājās atgriezies Kocēnu kultūras nama jauktais koris "Imera", kurš piedalījās festivālā Trnavas pilsētā. Kā jau ziņots iepriekš, tad dalība festivālā noritēja divās - laicīgās mūzikas un sakrālās mūzikas kategorijās. Savu uzstāšanos starp citu valstu korim "Imera" var uzskatīt par veiksmīgu, jo attiecīgi sakrālās mūzikas kategorijā ieguva - trešās kategorijas diplomu, bet laicīgās mūzikas - otrās kategorijas diplomu. Konkurenti šajā festivālā bija gana spēcīgi, jo diviem korim jau iznākuši vairāki kompaktdiski un ir aktīvas koncertēšanas savās valstīs un ārzemēs pieredze. Bez iepriekšēja "Vaidaviņā" publicētajiem vaidaviešiem uz Slovākiju kora sastāvā dziedāt brauca arī vaidaviete Karlīna Cercina. Pēc brauciena korim pievienosies arī Druvis Vanters.

**Šūposies dienas un bites
 Jasmīnos medu sūks.
 Ziedu un rūpju vidū
 Mums Tevis trūks.**

KĀRLIS VASERS - VASARS

/26.08.1935. - 20.09.2006./

ARNOLDS DAINIS

/30.05.1918. - 12.10.2006./

Vaidavas pagasta padome izsaka visdziļāko līdzjūtību piederīgajiem.

VAIDAVIŅA

Izdevējs: VAIDAVAS PAGASTA PADOME, Skolas iela 1, Vaidava, Vaidavas pagasts, Valmieras raj., LV-4228

Redaktors: RĀIVIS STRAZDIŅŠ, tālr. 6336081, e-pasts: raiviic@yahoo.com. Rakstus un citu informāciju variet atstāt pagasta padomē pie sekretāres. Pirms nodošanas pārbaudiet datu un skaitļu precizitāti!

Tirāža 400 eksemplāri. Iznāk mēneša pēdējā trešdienā.